

gled na dijete, obujmi mu zlatnu glavicu, pa se spusti na stolac. Kad je izrazom zdvojne tuge smogla toliko snage da svrne svoj pogled na Dujma, počme isprekidano:

— Dujme, ... reci, Dujme ... reci mi, da li je ... živ otac moga djeteta? ... Reci, Dujme ... da li je živ njegov ujak? ... moj ljubljani brat? ...

— Jelko! — izlane Dujam, da ga je ona jedva mogla čuti. — Jelko, budi hrabra!

— Jao! Dujme, — vrisne uboga mlada žena. — Dujme, prijatelju, kume, reci, ako Boga znadeš, reci, zaklinjem te ... gdje si ostavio Ivu moga? ... Reci, Dujme ... gdje je ostao brat moj jedini ...? Reci ... Dujme ... molim te ... zaklinjem te ... sve mi reci!

Uboga se žena svijala od muke. Desni je lakat uprla u koljeno, i tako podbočila glavu, a ljevicom je obujmila svoje dijete, koje nije prestalo jecati na majčinom krilu.

Dujam je stojao kao ukočen. Kakogod se bijaše priprvio da odoli strašnomu prizoru, ipak mu je pogled na Jelku i njezino siroče parao srce. Konačno su se i njemu počele odvaljivati niz obraze krupne suze.

To je potrajalo nekoliko časa. Kad je pak mlada žena podigla glavu i ugledala Dujmove krupne suze, kao da joj je odlanulo. Ona upre svoj pogled u mrkoga Uskoka, pa će mu neizrecivo bolnim glasom:

— Dujme! zaklinjem te ... reci mi, da li su ranjeni? ... da li se možda sa smrću bore? ... da pohitim tužna ... da im boli ublažim ... da ih spasim ... da mi ne umru bez zadnjega cjelova ... neoplakani! ... Dujme, reci ...

Dujmu je srce htjelo da pukne, ali je šutio ...

Jelka ga je čas nijemo promatrala, ali odmah zatim oči su joj sjevnule, počela se tresti kao u najljućoj groznici, pa će mu jedva čujno, ali ubrzanim glasom:

— Reci mi, Dujme, da li ih barem crna zemlja pokriva? Smiluj se, Dujme, sve mi reci!

— Jelko, budi hrabra ... žena si bila ... sestra si bila najvećim junacima ... odvrati Dujam, buljeći u pod. — Sve će ti potanko kazati ...

— Sve ćeš mi kazati! — ponovi ona zalomivši rukama. — Eto si mi kazao ...! Bože moj, zar je zbilja nad nama nekakvo prokletstvo! ... Bože, kad će biti kraj našim patnjama? ... Dujme, ne, ne kazuj mi ništa! ... Što ćeš mi kazati? ... Srce mi je moje već prije kazalo! ... Nikad jošte, svih ovih deset godina, što sam udata, nisam se tako teško opro-